

Переваги для новітнього хореографа це розширення можливостей танцю через взаємодію з іншими мистецькими формами, переосмислення ролі танцю в сучасному мистецькому середовищі. Відкриті можливості формування нових форматів для артистів і глядачів. Інтеграція танцю до перформативних мистецтв може стати позитивним кроком за умов збереження його унікальності. У цьому підході танець не втрачає своєї сутності, але отримує ширший контекст для розвитку. Тут важливо залишити фахові курси танцю як окремий блок у межах міждисциплінарної програми. Забезпечення вивчення класичних, народних українських форм танцю підтримка кращих традицій сформованої системи освіти у хореографічному мистецтві в рамках нової спеціальності.

Оптимальний підхід полягає в синергії, де танець буде частиною ширшої категорії перформативних мистецтв, але з умовою чіткого збереження його особливостей у навчальних і професійних контекстах. Це дасть можливість зберегти його унікальність і водночас забезпечити розвиток у сучасному мистецькому просторі.

Хореографія як частина перформативних мистецтв може виграти від інтеграції, якщо буде збережено її специфічність і розроблено адекватні механізми адаптації. Важливо забезпечити підтримку з боку держави, професійних спільнот і освітніх установ для збереження культурної.

Шмігель Марія Михайлівна

студентка III курсу відділення «Початкова освіта» з додатковою кваліфікацією «Керівник дитячого вокально – хореографічного колективу»

Комунальний заклад Львівської обласної ради

«Бродівський фаховий педагогічний коледж ім. Маркіяна Шашкевича»

shmihel.m@brodyrk.ukr.education

Науковий керівник: Воляник Наталія Василівна
спеціаліст вищої категорії, викладач – методист
Комунальний заклад Львівської обласної ради «Бродівський фаховий педагогічний коледж ім. Маркіяна Шашкевича»

ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ФОЛЬКЛОРУ ТА ПЕРКУСІЙНИХ ВПРАВ У ХОРЕОГРАФІЧНЕ НАВЧАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Фольклор, як невід’ємна частина культурної спадщини України, відіграє важливу роль у формуванні національної ідентичності. У контексті сучасних викликів, зокрема війни на території нашої держави, ця тема набуває особливої актуальності. В умовах соціальних та політичних трансформацій, що супроводжують збройний конфлікт, фольклор стає не лише засобом збереження культурної пам’яті, а й важливим інструментом для виховання нових поколінь, які мають усвідомлювати свою приналежність до нації. У часи війни, коли суспільство переживає глибокі травми та виклики, важливо не лише зберігати традиції, а й адаптувати їх до нових умов, сприяючи таким чином формуванню стійкості та єдності нації.

Хореографія в свою чергу, є потужним засобом вираження національної ідентичності, оскільки поєднує в собі музику, ритм і тілесні рухи. Використання фольклорних елементів у хореографії дозволяє дітям не лише відчувати глибину власної культури, але й розвивати музично-ритмічні навички через тілесну перкусію.

Актуальність теми. У сучасній освіті все більше уваги приділяється національно-патріотичному вихованню та інтеграції традиційної культури у навчальний процес. Український фольклор є джерелом культурної пам’яті й національної ідентичності, а його поєднання з елементами тілесної перкусії та хореографії відкриває нові можливості для музично-рухового виховання

молодших школярів. Такий підхід сприяє гармонійному розвитку дитини, формує зв'язок із національною традицією та заохочує до творчого самовираження [1].

Науковий інтерес до українських традиційних танців виник наприкінці ХІХ ст. У своїх працях етнографи А. Терещенко, П. Чубинський, В. Шухевич, В. Гнатюк, С. Титаренко, М. Лисенко поступово вирізняли танець із загального етнографічного середовища, показуючи його конкретні мистецькі гідності. Вагоме місце у вивченні питань функціонування та розвитку традиційної танцювальної культури займають дослідження Р. Герасимчука, А. Гуменюка, К. Василенка. Варто виокремити особливий доробок В. Верховинця (Костіва), який один з перших здійснив систематичний та теоретично-методичний огляд народної хореографії. Дослідження представників української діаспори О. Воропая, В. Авраменка, М. Шаткульського, А. Нагачевського розглядають еволюційні особливості українського танцю, висвітлюють практичний аспект впровадження танцювального фольклору. Продовженням дослідницьких пошуків у цій галузі стали наукові праці мистецтвознавців А.І. Гуменюка, К.Ю. Василенка, О.В. Лісанської, В.О. Шкоріненка, фахівців методистів, викладачів А.П. Тараканової, А.С. Шевчук, А.І. Максименка [4].

Сучасний стан дослідження теми. Дослідники хореографії та музичного виховання (зокрема, Л. Косаковська [4], О. Плахотнюк [6], О. Мартиненко [5], А. Подгорінова [7]) вказують на важливість використання фольклору у навчанні дітей. У сучасній педагогіці тілесна перкусія (body percussion) розглядається як ефективний засіб активізації уваги, розвитку моторики й слухового сприйняття [3]. Проте практичне поєднання тілесної перкусії з українським фольклором у хореографічному навчанні потребує подальшого вивчення.

Мета статті – проаналізувати педагогічний потенціал українського фольклору у хореографічній освіті дітей молодшого шкільного віку та

визначити можливості його поєднання з тілесною перкусією для формування музично-ритмічних і культурних компетентностей.

Основний зміст дослідження. Фольклор України є багатограним культурним явищем, яке відображає традиції, звичаї, вірування та художні практики українського народу [2]. Він виступає важливим елементом національної ідентичності, зберігаючи колективну пам'ять та культурну спадщину. Фольклор формується на основі усної традиції, що передається з покоління в покоління, і включає в себе різноманітні жанри і форми.

Основні складові фольклору:

Усна народна творчість: пісні, казки, прислів'я та приказки;

Обрядова культура: свята та обряди, традиції;

Танцювальна культура: ігри, забавлянки, хороводи, побутові та сюжетні танці;

Міфологія та вірування: міфи і легенди, віра у прикмети;

Ремесла та художня творчість: різноманітні види декоративно-прикладного мистецтва, такі як вишивка, гончарство, різьба по дереву.

Фольклор України є живим організмом, який постійно трансформується під впливом соціальних, економічних і культурних змін. Він продовжує надихати сучасних митців та дослідників, слугуючи джерелом натхнення для нових творчих пошуків і формування національної свідомості.

Фольклорні танці, пісні, обряди та ігри не є лише художніми формами, а й потужними педагогічними інструментами. Вони сприяють:

- Збереженню і передачі національної культури;
- Розвитку ритмічності, пластики, координації рухів;
- Формуванню емоційної виразності та сценічної комунікації;
- Вихованню патріотичних почуттів через знайомство з історією, традиціями та мовою [2].

Використання елементів body percussion на уроках ритміки та хореографії дозволяє активізувати увагу учнів, розвивати координаційні та слухові навички.

Під час пробної практики на базі зразкової студії народного танцю «Вишиванка» Центру дитячої та юнацької творчості м. Броди студенти нашої групи намагалися поєднати фольклорні пісні, танці, ігри з перкусійними вправами на пробних хореографічних заняттях, що стало ефективним та цікавим підходом до навчання. Ось декілька прикладів використання фольклору на заняттях хореографії з нашого досвіду:

- Ми застосовували різноманітні перкусійні інструменти (оплески, притупи, ляскання пальцями, удари по різних частинах тіла) для супроводу фольклорних пісень «Два гусі», «Подольночка», «Калачі», «Качечка»;
- Додавали ритмічні акценти в певних частинах танцю «Краков'як», щоб підкреслити важливі моменти та переходи;
- На заняттях часто використовували гру «Повтори за мною», де один учасник задає ритм, а інші намагаються його повторити, використовуючи свої руки або прості перкусійні інструменти;
- Під час виконання фольклорних танців учні одночасно співали «Вийди, вийди, сонечко», «Ой, Василю, товаришу», «Печу, печу хлібчик» це допомагало дітям зосередитись, а також заняття ставало більш емоційним;
- Ми використовували перкусію для створення ритмічного супроводу до фольклорних пісень «Дибидиби», «Іде, іде дід», «Унадився журавель». Наприклад, учні плескали в долоні або притупували в такт музиці;
- Під час рефлексійної частини заняття ми давали учням можливість імпровізувати під мелодії українських побутових танців, що допомагало розвинути їхню творчість і спонукало до експериментів;

- Під час занять розповідали дітям про значення фольклорних пісень і танців, їх історію та контекст, що створювало глибше розуміння та зацікавленість учнів культурною спадщиною.

Таким чином, поєднання фольклорних пісень, танців і ігор з перкусійними вправами створювало динамічне та інтерактивне навчальне середовище, яке сприяло розвитку як фізичних навичок, так і культурної свідомості учасників освітнього процесу.

Висновки. Поєднання українського фольклору з тілесною перкусією у хореографічному навчанні має значний педагогічний потенціал. Такий підхід сприяє не лише музично-руховому, а й особистісному розвитку учнів, формуванню їхньої культурної свідомості та емоційної залученості. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на створення авторських методик, дидактичних матеріалів та програм, які інтегрують традиційні й сучасні засоби навчання у системі мистецької освіти.

Список використаних джерел

1. Бойко Л. М. Методика проведення занять з ритміки у початковій школі. Тернопіль: Навчальна книга, 2018.
2. Верховинець В. Теорія українського народного танцю / В.М. Верховинець, вступ. ст. і заг. ред. Я. В. Верховинця. – 5-е вид. доп. Київ: Музична Україна, 2008.
3. Гуменюк А. Історія української музичної культури. Львів: Світ, 2002.
4. Косаковська Л. П. Особливості українського танцювального фольклору в контексті практичного впровадження. *Інноваційні технології в сучасному освітньому просторі. Збірник матеріалів Всеукраїнського семінару-практикуму, Львів – Броди, 23-24 листопада 2021 р.* / Упорядники Н. В. Воляник, О. А. Плахотнюк. Броди : Видавництво «Просвіта», 2022.
5. Мартиненко О. Піліпішина К. (2022). Деталізація позашкільної хореографічної освіти в умовах он-лайн навчання. *Науковий збірник*

«*InterConf*». URL:<https://archive.interconf.center/index.php/conferenceproceeding/article/view/1753> (дата звернення: 14.04.2025 р.)

6. Плахотнюк О. Етносвітогляд фольклорного танцю в мистецькому просторі сучасності. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип 35, том 5, 2021.

7. Подгорінова А. Ю. Застосування танцювально-рухової терапії у роботі з дітьми та їх батьками. *Сучасні стратегії розвитку хореографічної освіти: матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції (м. Умань, 22 квітня 2022 р.)* / ред. кол. : І. Г. Терешко (гол. ред.), О. В. Бикова, В. А. Сизоненко (відповід. ред). Умань ВПЦ «Візаві», 2022.